

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 300.— | Negyed évre K 75.—
Fél évre K 150.— | Egy óra K 25.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.

TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — 10-20

Kompromisszum a bot körül

Budapest, aug. 30. Politikai körökben rendkívüli érdeklődéssel tekintenek a kormányzópárt ma esti értekezletére, amelyen a *bolbüntetésről* szóló javaslat sorsa fog eldőlni. Mint ismeretes, a párt inféző bizottsága pénteki üléséből azt a javaslatot terjeszti a pártértekezlet elé, hogy *pártkérdéssé tegyék a javaslat megszavazását* s így a javaslat a párt egységét teszi próbára.

Három álláspont

alakult ki a botbüntetés körül. az elsőt a kormány javaslata képviseli; e mögött áll a keresztény nemzeti egyesülés pártjának nagyobb része. Ezzel szemben a volt kispárt demokratikus szárnya — mint szónokai a nemzetgyűlésen kifejtették — *elvi alapon is állást foglal a bolbüntetés ellen*. A harmadik álláspontot azok képviselik, akik elvben hajlandók megszavazni a javaslatot, de lényeges korlátozásokkal. Minden jel arra vall, hogy

Kompromisszum

jön létre oly módon, hogy a büncselekményeknek több kategóriáját kivesszük a javaslatból és a botbüntetés a javaslat eddigi intézkedéseivel szemben csak a lopásra, a csalásra, a közokirat-hamisításra és az ugynevezett intellektuális bűntettekre terjed ki. *Tomcsányi igazságügyminiszter* a javaslat módosítása tekintetében beható tanácskozásokat folytatott a párt vezető tagjaival és azt hiszik, hogy a párt zöme elfogadja a kompromisszumos javaslatot.

A ma esti pártértekezlet elé akarják vinni egyesek a keresztényszocialista szárny külön tanácskozásának ügyét. *Haller István kultuszminiszter* erre vonatkozólag kijelentette ma egy újságró előt:

— Esze ágában sem volt senkinek a keresztényszocialisták közül semmiféle szakkérdési törekvés. Politikai határozatról annál kevésbé sem lehetett szó, mert napi politikáról nem is tárgyaltunk. De vannak a napi politikán túlmenő kérdések, társadalmi, gazdasági természetűek, amelyek megbeszélésére összejöttünk. Ehez igazán jogunk van. Semmiféle különálló politikai törekvés itt nincs és ha a pártértekezleten felhozzák ezt a kérdést, ott is meg fogjuk mondani.

A városi és megyei főispánok megerősítése. Mint a hivatalos lap vasárnapi száma közli, hogy a kormány *Huberth Ottó dr.-t* Debrecen város és *Szomjas Gusztávot* Hajdumegye kormánybiztosi tisztségétől buzgó szolgálataik elismerése mellett felmentette. Ugyanezen hivatalos lap közli a kormányzó kéziratát, amellyel *Szomjas Gusztávot* Hajdumegye és *Huberth Ottó dr.-t* Debrecen város főispánjává nevezi.

A lengyel kormány békefeltételei

A délnyugati lengyel hadsereg átkelt a Dnjeszteren — A bolsevisták 187.000 embert veszítettek a varsói csatában

Bécs, aug. 30. (M. T. I.) A *Sonn- und Montagszeitung*-nak jelentik *Berlinből*: *Luganóból* táviratozók: Mint a *Corriere della Sera* varsói tudósítója jelenti, a lengyel kormány békefeltételei a következők:

1. A lefegyverezés és a belső ügyekbe való beavatkozás visszautasítása.

2. A Curzon lord által megállapított határok elutasítása és új határ megállapítása.

3. Minszkét átengedi Lengyelország Litvániának.

Varsó, aug. 30. Harctéri jelentés 28-ról: *Krajevotól Volodováig* az egész front mentén laza érintkezés az ellenséggel. Beletől északra makacs harcok *Budjany* lovasságával, melynek osztagai *Tyszovicéig* jutottak el. *Bobrka* és *Szwiercz* szakaszán osztagaink több ízben visszaverték az ellenség támadásait, azután pedig ellentámadásba mentek át. *Szarnikin*-nél szétugrasztottak néhány ellenséges lovasszázadot. *Vablenko*-tábornok hadserege a 27-re virradó éjszaka *Kierószakolva a Dnjeszteren való átkelést és északi irányban vonul előre*.

Páris, aug. 30. (M. T. I.) A *Havas-ügnökség* jelenti: *Weygand*-tábornokot megérkezése után

óriási tömeg várta a pályaudvaron, közte számos lengyel személyiség és amikor a tábornok kiszállt kocsijából, lelkesen megéljenztek. *Weygand* tábornok katonai kíséretének egyik tagja kijelentette, hogy *Weygand* és az angol misszió között teljes az egyetértés arra nézve, hogy a lengyel hadsereget erős állásokban kell megszervezni. London és Páris között egyébként minden katonai kérdésben teljes az egyetértés. *Weygand* aligha tér vissza Lengyelországba, de feladatát még nem tartja befejezettnek. Tekintélyét főleg abban az irányban fogja érvényesíteni, hogy a szövetségesektől hadianyagot, muníciót és ruhát szerezzen a lengyel hadseregnek.

Varsó, aug. 30. (MTI.) A *Lengyel Távirati Ügnökség* jelenti: A bolsevisták vesztesége a varsói csatában az eddigi megállapítások szerint 107 ezer fogoly, 50.000 halott és súlyosan sebesült, 30.000 Kelet-Oroszországba menekült, összesen 187.000 ember. A *Danziger Zeitung*-nak jelenti, hogy hivatalos adatok szerint Kelet-Poroszország határán 30.000 bolsevista katonát lépte át, akiket azonnal internáltak.

Tisza István gyilkosainak bűnpöre

Friedrich korholta a szabadkőműveseket, mert nem vettek részt a forradalom előkészítésében — A vasárnapi és hétfői tanuvallomások

Budapest, aug. 30. A haditörvényszék tegnap és ma folytatta Tisza István gyilkosai bűnpörének tárgyalását.

A vasárnapi tárgyalás

Vasárnap elsőnek *Halász Lajost*, a Károlyi-kormány volt államtitkárát hallgatták ki. *Halász* kijelentette a tárgyaláson elhangzott állításokkal szemben, hogy az ő kezén soha egy fillér sem ment keresztül, nem is utalt ki senkinek pénzt, mert joga sem volt hozza. Csak láttamozhatott, olyan nyugtákat, melyeknek kifizetésére utasítás volt.

Vadász Lipó nyugalmazott igazságügyi államtitkár elmondta vallomásaiban, hogy Tiszával 1918 október 27-én beszélt utoljára. Tisza akkor a forradalmi mozgalom vezetőire célozva, ezt mondta: Ha uralomra jutnak, ezeknek a vezetői egy célban meglógnak egyezni abban, hogy engem meg kell ölni, fel kell négyelni és véres csontjaimat a város falára kiszégezni.

Strauss István dr., a legfőbb

állami számvevőszék volt elnökét hallgatták ki ezután zárt ülésen. *Strauss* a forradalmi kormányok pénzügyi gazdálkodására, a rendelkezési, a titkos alapokra és az ezekből eszközölt és a Tisza-elleni merénylettel esetleg összefügghető kérdésekre, a katonatanács tagok leszerelésére stbire vonatkozóan adott kimerítő és értékes felvilágosításokat.

A mai tárgyalás

A mai napon elsőnek *Czinngraber Lajos* győri kanonokot hallgatták ki. Elmondja, hogy ő már október 31-én delután 3 órakor hallotta, hogy Tiszát megölték.

Bakonyi Kálmán dr. kir. ítélőtáblai tanácselnök a következő tanu. Sem a forradalomról, sem a Tisza-gyilkosságról nincs közvetlen tudomása.

Mondada dr. tárgyalásvezető: Tud ön esetleg *Friedrich István*-nak olyan kijelentéséről, mely a forradalommal, vagy a merénylettel bármiféle összefüggésbe hozható.

Bakonyi: Nem tudok semmit. Homályosan emlékszem, hogy egyszer a szabadkőművesek párhelyának munkáján beszélt *Friedrich*.

A következő tanu *Fónagy Béla*. *Mondada*: Van arról tudomása, hogy valamilyen szabadkőműves ülésen *Friedrich* kijelentést tett volna a forradalomról, vagy a merényletről?

Fónagy: A merényletről semmit, a forradalomról tett csak kijelentéseket. *Jászi* és *Szende* képviselőtében jött el a gyűlésre és szemrehányást tett a szabadkőműveseknek, hogy a forradalom előkészítésében nem vettek részt, majd felkérte őket, hogy pótolják a mulasztásokat és támogassák a kormányt.

Hönlig Vilmos őrnagyot hallgatták szintén. Elmondja, hogy *Miskolcon* 1919 november 14-én azt a parancsot kapta, hogy *Hüttner* főhadnagyot szállítsa Budapestre, a katonai fogházba. Budapestig nem beszélt vele egy szót sem. Budapestre érkezve *Hüttner* azt mondta, hogy a forradalom kitörésekor a tizenegyes katonatanács tagja lett és alkalma volt hallani, hogy *Kéri Dobóval*, *Friedrich*-chel és másokkal tárgyalt Tisza megöletése tárgyában. *Hüttner* ezt a kijelentést 1919 november 15-én hajnalban tette anélkül, hogy *Friedrich* személyére vonatkozólag a tanu kérdést intézett volna hozzá. A tanu megdöbben ezen és kérdezte: meggondolta-e, hogy egy magas állásban levő egyénre ilyen súlyos kijelentéseket tesz? Azt mondta: Igen, meggondoltam és bármilyen hatóság előtt hajlandó vagyok bizonyítani.

A tanu megesketik.

Imrédy Győző dr. rendőrfogalmazó (ezidőszerint le van tartoztatva) vallja: *Hüttner* említette előtte, hogy *Miskolcon* a fogházban nyugodtan érezte magát, azt gondolta, baja ugy sem történhetik, mivel a miniszterelnöki székben ül *Friedrich*, aki bűntársa. Nem is gondolt arra, hogy megengedik, hogy ez a dolog kipattanjon.

Mondada: Tette ön előtt beismerő nyilatkozatot arra nézve, hogy résztvett a gyilkosságban?

Imrédy: Egy ízben le is rajzolta a villa tervrajzát, ezt azonban később megmáskította. *Hüttner* azt mondta: Nevetni fog az egész világ, ha ő majd ki fog szabadulni és emlékiratait megírja. Ebből mindent meg fognak tudni, kacagás lesz a vége, akár katonai bíróság, akár polgári bíróság elé kerül a dolog, mert ez olyan zavaros, kuszált ügy.

Sztupka őrnagy-hadbíró: Mondotta *Hüttner*, hogy a polgári bíróságok előtt ő is, *Sztanykovszky* is beismerő vallomásban voltak?

Imrédy: Említette.

Mondada (Sztanykovszkyhoz): Meg tudtak beszélni valamit?

Sztanykovszky: Ugyanaz volt a puccerünk és amikor bejött taksarítani, lehetett vele üzenni, de a zárt ablakból ha valaki el-

kezdte fűtődni a Vergatterungot, akkor a Tisza-ügyesek mind az ablakhoz mentek.

Vágó: Nem akarok színházat csinálni, de amit Sztanykovszky mond, az nem lehetséges. Ő a harmadik emeleten volt, én a földszinten, hiába fűtőt az ablakból, nem értőtünk meg semmit.

Mondada (Hüttnerhez): Így van?

Hüttner: Én a másik oldalon voltam, de ők négyen-ötven ugyanazon a folyosórészen egymás melletti szobában voltak; ha a földszintről fel akartak mondani valamit a negyedik emeletre, megmondták az első emeleten levőnek, ez tovább adta és így jutott el a negyedik emeletre.

Szupka (a tanúhoz): Nem okolta meg Hüttner, hogy mért vonta vissza a polgári bíróság előtt tett vallomását?

Imrédy: Mindig azon nyargalt, hogy ez az ügy nem úgy van, amint be van állítva a köztudatba, egészen másképp volt és majd kiderül a tárgyalás végén, ha pedig nem, majd évek múlva.

Hüttner: Négy hónapig a legrettenetesebb körülmények között voltam bezárva. Hogy ott mit beszéltek össze-vissza, arra most nem tudok visszaemlékezni.

Sztanykovszky: Hüttner is úgy csinálta, ahogy megbeszéltük. A tárgyalást szerdán reggel folytatják.

Rubinek Gyula a miniszterelnök helyettese

Teleky Pál gróf beteg

A hivatalos lap vasárnapi száma közli:

Az ország kormányzója a következő magas elhatározást méltóztatott kibocsátani.

A m. kir. miniszterelnök előterjesztésére, közbejött betegsége folytán beállott akadályoztatása tartamára a miniszterelnöki teendőket ideiglenes ellátásával Rubinek Gyula m. kir. kereskedelmiügyi minisztert bizom meg.

Kelt Gödöllőn, 1920 évi augusztus hó 28-án.

Horthy, s. k.
Gróf Teleky Pál, s. k.

Ezen elhatározás publikálását követik a Teleky Pál grófhöz és Rubinek miniszterhez intézett kéziratok.

Mint bupesti tudósítónk jelenti, Teleky furunkulusok támadtak. A miniszterelnököt Dollinger Gyula dr. egyetemi tanár ma megoperálta: Teleky gróf még lázas, azonban előreláthatólag 8-10 nap múlva felgyógyul és átveheti a miniszterelnökség vezetését.

Az iparostanonciskola tudatja az érdekelt tanonctartó munkaadókkal, hogy a csoportbeosztások szeptember 1-vel, a beiratások szeptember 6-ikával (d. e. 9-12, d. u. 3-6-ig, a rendes tanítás szeptember 16-án kezdődnek. A régi tanulók beírási-jegyüket okvetlen magukkal hozzák. A csoportbeosztás megváltoztatását indokolt esetben a munkaadók szeptember 16-ig igényelhetik. Igazgatóság.

A statusquo izr, elemi fiú- és leányiskolában az 1920-21. tanévi beiratások augusztus 31-én, szeptember 1, 2. és 3-án lesznek a leányiskola V. oszt. termében naponta d. e. 8-12 óráig. Az első osztályba születési és himlőoltási bizonyítvány, a többi osztályokba az előző évi értesítő-könyvecské alapján történik a tanulók felvétele. Tanévnyitó istentisztelet szept. 5-én d. e. 9 órakor. Tanítás kezdete szeptember 6-án.

Fiume független állam

Giolitti tárgyalásai a fiumeiekkal

Bécs, aug. 30. A Neue Freie Presse jelenti Rómából: Giolitti miniszterelnök vasárnap este Rómába érkezett és aznap este megkezdte a tárgyalást a fiumei küldöttséggel, amely átadta neki a város függetlensége kikiáltásának tervét. Fiume függetlenségének proklamálása szeptember 12-én történik meg.

Megszűnt a keletgaliciai tanácsközlársaság

Prága, augusztus 30. Lavocnén át jelentik Ungvárról:

A keletgaliciai tanácsközlársaság, melyet néhány nappal ezelőtt kiáltottak ki, minden külső befolyás nélkül, rövid fennállás után megszűnt. A tanácsközlársaság elnöke cseh-szlovák földön tartózkodik.

Az osztrák arzenálok zár alatt

Bécs, augusztus 30. Az entente jóvátételi bizottsága értesítette az osztrák hadügyi államtitkárságot, hogy az arzenálokban felhalma-

Skót-magyar nyelvrokonság

Rose Miksa debreceni nyelvtanár felfedezése

Hosszu évek nehéz és alapos munkája után Rose Miksa debreceni nyelvtanár nagy jelentőségű és feltűnést keltő új felfedezésekkel lépett a magyar tudományos világ elé. Rose Miksa ugyanis hosszadalmas filológiai kutatásai során arra az, első pillantásra szinte fantasztikusnak látszó felfedezésre jutott, hogy a magyar népnek a finnen kívül még egy rokon-népe van az európai nemzetek között; és ez a nép pedig nem más, mint a skót fel-földek lakói, a skótok. Szerinte a skótok a magyar nép ősi fájából, a szittya törzsből származnak. Alapításait azonban Rose Miksa számos kötetre menő írásaiival és egyéb adatokkal annyira kielégítően tudja igazolni, hogy a szakma magyar tódósai meglepő adatait a legkomolyabban fogadják mindenütt.

Nagy anyagának legfontosabb megállapításai talán a következők:

A skótok, akik Scyth-eknek nevezik magukat a XIV. században Sítte, a XV-ben Scythe (kiejtés szerint szittye) névre hallgattak, a nagy népvándorlásig, amíg a germán törzsek szét nem robbantották a szittya népesaladót, Európa északnyugati részén együtt éltek a magyarok őseivel. A latin írók meg is emlékeznek az északi szittyákról, de beszélnek erről a nyelvközösségen kívül a skótok: köveken, sziklafalakon, egyoldalú nyomott pénzeken talált rovások irások s ezek egyike, amelyet a svédországi Maclar-tó mellett találtak, még az ingár (ungár) vezér honfoglalásáról is szól. A régi skót nyelv anyai közösséget árul el, különösen a székelyel, hanem ugyanegy népről lehet beszélni.

Az angol befolyás óriási mérvben megváltoztatta a skót nyelvet, amelyben a magyarral egyező ragozás és szóképzés az angol hatás alatt és angol mintára meg is állott, vagyis csak annyi ragozott és képzett szava van, amennyi addig volt, amíg az elszakadt szittyákkal együtt élt. A mult idő »e« ragja, »e« főnévi képző, a »tat-tet«, a »ban-ben« névutó és számos más sajátosság világosan felismerhető. A ben a régi skótban pontosan ben, ide = indé, hinde, a sokféleképpen használt honnan és hunnan = hinan, hianane stb. A szavak között lépten-nyomon akad hasonló, a szótlárnak csak egy helyén,

zolt fegyvereket, municiót, katonai felszerelési anyagot és minden hadiszert a békeszerződés értelmében zár alá veszi. A lefoglalt hadianyagok között sok fém is van, melyet az anyagleszerelési hivatal az osztrák iparvállalatoknak akart juttatni.

Az olasz és osztrák műkincsek

Bécs, augusztus 30. A Sonn- und Montagzeitung értesülése szerint Olaszország és Ausztria között megegyezés jött létre, amely szerint nemcsak Ausztria fogja visszaadni a st-germaini békeszerződésnek megfelelően Olaszország műkincseit, hanem Olaszország is visszaadja Ausztriáét.

a »h« betűs főzet néhány lapján például hogian = hogyan, hoot (kiejtése: ut) = utál, hoy (haj) = hajó, máshelyen hoy-haj = hajtani, hurkle = hurkol, hame (kiejtése: hám) = hám. Vagy a »t« betűs rész egyik oldalán: tip ige típus-ot vagy tiport-t jelent, tipler (kiejtése: csipker) = csapár, titivate (cicivate) = cicomáz, amelyet a régi nyelv v-vel képzett (cicovál). Azután tot = totyogás, tol (kiejtése: tal vagy cal) = csal, tárong = szorong, tap (kiejtése: csap) = csatt, s még meglepőbb: thite = tiz s ebből thited = tized, azután tease (kiejtése: tiz = tüzel).

És csak úgy találokra még egy pár szó: edhon = otthon, kettó = kette, ami tulajdonképpen azt jelenti kettévágni. Sake (kiejtése: szék lo-vagi birtokot jelentett, más értelemben bizonyos joggal felruházott testületet, mint uriszék, törvényszék. A sakeler (székler) különös joggal, például nemességgel felruházott osztály, mint a nemes székely. Itt a lófő székely magyarzatát így adja a nyelvész: hlaford (kiejtése: lafór) olyan egyén, akit az uralkodó hősiességért kitüntetett. A lófő székelynek sem a lóhoz, sem a főhöz semmi köze, hanem egy ilyen hős székely értődik alatta. A szellér a skót lhyrl kiejtése: dzsörl) szóból magyarítható, amennyiben olyan egyént jelentett, akinek kapott birtokért bizonyos munkát kellett végeznie; törleszteni. Hasonlatos sok hangutánzó és mozzanatjelző szó is, például: döng, szisszen, tipeg egészen egyforma a két nyelven, tilyeget-tolyog pedig tit-totr.

Nincsen vége a sok hasonlat felsorolásának a rengeteg munkálattól, amelyet Rose tanár ki szeretne nyomatni, hogy a tudományos világgal itthon és a külföldön megismertesse. Ez a kinyomatás azonban ma — ha csak felé nem fordul valami segítő érdeklődés — szép, de meg nem valósítható álom. Pedig az új rokonság nagy elhagyatottságunkban mindenestre elkélne.

Rose Miksa munkálkodásainak eredményéről a Külügyi Társaság felkérésére nyilvános felolvasó estén fog beszámolni Budapesten. Szeptember 5-én pedig nagy értékű előadását Debrecenben is megismétli.

A köztisztviselők beszerzési csoportja felhívja az összes testületek megbízottait, hogy a textilárak kizsákmányolására vonatkozó kimutatások másodpéldányainak átvétele és a kiosztással kapcsolatos teendők megbeszélése végett, szeptember hó 1-én délután 4 órakor a vármegyeháza tanácstermében okvetlenül megjelenni sziveskedjenek.

Horthy Miklós a nemzeti hadseregről

A kormányzó a szentesi Tisza-híd felavatásán

Szentesről jelentik: Horthy Miklós kormányzó tegnap reggel a szentes-csongrádi Tisza-híd felavatására Szentesre érkezett. A híd felavatási ünnepélyén Keleti Dénes máv. elnök-igazgató és Weisz Konrád dr. nemzetgyűlési képviselő üdvözlő beszédére válaszul, többek között ezeket mondta:

— Az öröklék szegénytelen korszak után, amely csak rombolni tudott, megkezdődött az egész országban az építő munka. Alig mult el egy éve, hogy Szegeden hozzáfogtunk a nemzeti hadsereg megalakításához és azóta itt áll a nemzet reménye és büszkesége: a nemzeti hadsereg. Nagy és nehéz utunkban már ebben az évben is mértőföldes léptekkel haladtunk az ország felvirágoztatása felé és elértük legalább azt, hogy a magyar szó ismét becsületet és erőt jelent. Hogy ez az ut és a végcél nehéz, attól mindannyiunknak tudatában kell lennünk annak, hogy össze kell tartanunk, akár csak egy ember. Elvárom mindenkitől, hogy odaadón háttam mögé áll, azokat pedig, akik eltévelyednek, el fogjuk tiporni.

A kormányzó az avatási ünnep után különvonaton Szentesre ment, ahol lelkesen ünnepelték. Délután 3 órakor Hódmezővásárhelyre utazott a kormányzó, ahol szintén szeretetteljes ünnepésben volt része.

HIREK.

A főreáliskolában

ma vizsgáznak az Erdélyből menekült diákok: halállal szembenézett, elszánt nekikeresedtetjei magyarságunknak, megannyi kis hős, a háboru diadalosainak utórázó, méltó utódjai.

Tizenhatévesek...

A lelkiük érkezett jómagyároknak kikönyvesedik a szemük a meghatottságtól: hát már ezek is? Már ezek a gyereknői kis diákok is hősökké indulnak, tizenhatévesükkel halát jönnek keresni, — mert az ország nem szenvedhetik. Ő, vajjon fognak-e szeretetre, életet szivesenlátásra találni ezek a kis emberek, akik élni jöttek ide? Ott hagyták szüleiket. — hát most ki lesz az apjuk? El kellett hagyniok otthonukat, a meleget, a magához szakító, eltépett anyai kart. Jaj, most ki lesz az anyjuk, hol lesz az otthonuk, a melegük, a valamijük, amiről ezt mondhatják: ez az enyém?! Sokan, de a közöny részvétlenjei veszik körül őket, mert, jaj, aki mindenkié, az senkié.

Ma vizsgáznak a főreáliskolában. A jó nézésű, áldott lelkű tanárok magyar-dobogásu szive szeretettel fogadja a diákokat, mint-ha az idő-végtelenség örök priz-májába akarnák zárni őket és ez egyszer — kissé gondoljuk — inkább a sziveket fogják kérdezni feleletváron, mint az eszet. Nem csak, hanem inkább a szívet fogják megvizsgálni, hogy kitéphtellenül él-e benne Erdély s a fáj-dalomig boldogan gondolkod-e szükebb hazájuk visszaszerzésére. Ez a sok ragaszkodás és hazaszeretlet megfáj minden ifju szívében. — tanu reá a világháboru tigrishadosztályának minden gyere-kek-hőse. Idejövételük szent, nagy

Legjobb cipőket készít **Grünwald** cipőüzeme, Sas-utca 4. szám.

esküvés, hogy Erdély a miénk lesz, hogy Erdélyt tüzes csikok- és véres szalagokkal — mint megannyi szívbe szaladó érrel — újra összeforrósítják, elszakíthatatlanul egybekapcsolják Kismagyarországgal.

Ezt tudni fogják mindnyáján, ebből egyest kapnának mindannyian. A gyilkos oláh-uralom alatt csak titokban járhattak titokban megtartott magyar iskolába, ahol a tanárok és diákok folytonos félszel szorongtak, hogy jaj, melyik pillanatban rotnak be eszűkhagyottan az oláh katonák és kiozzák halálra őket. Ó, hányzor-sokszor szenvedett együtt, egybedobogó szívvel, diák és tanár, amikor együtt ütötték, verték, kiozták őket — magyarágukért. És az a titkos iskola is alig pár héttig tartott, mert az oláhok szétugratták. Juniusban mindenféle ígérettel csalogatták az oláh iskolák a magyar diákokat, hogy menjenek hozzájuk, biztos sikerrel leviszgatják őket, szó nélkül kiadják nekik a bizonyítványt, csak oláhu tanulójanak egy keveset — jövőre. Sokan felültek az oláhok csábitásának, de ezek a megöregedett, nagyos szívű kicsi diák-menekültek eldobták maguktól a megkínált oláh koncot, fegyverpopágások és jajos halál-rejtenetek között idejöttek, hogy becsülettel leviszganának. Itt pironkodás nélkül kérhetnek elnézést — nem könyörületet! — itt elfogadják a nagylelkűséget — nem irgalmat! — cserébe azért az ígéretért, hogy pótolni fogják az önhibájukon kívül támadt mulasztásokat. S a tanárok nem fogják az ő számlájukra írni az oláhok bűneit, hanem lágyan, jón, apaián fognak bánni ezekkel a boldogtalan apa-, anya-, hazanélküli kálváriázókkal.

Szegény, szegény tizenhatévesek...

Református zsinat Budapesten. Mint illetékes helyről értesülünk, szeptember 28-án Budapesten összeül a református zsinat Baltazar Dezső dr. püspök és Degenfeld József gróf elnökelete alatt. A zsinati tagok behívása most van folyamatban.

Kifizetik a tisztviselők drágasági segélyét. Minthogy a Belügyi Közlönyben már megjelent a havi drágasági segély fölemelésére vonatkozó rendelet, a városi tanács ma Huberth Ottó dr. kormánybiztos-főispán hozzájárulásával kimondta, hogy a városi tisztviselők részére a segélykülönbözeteket augusztus-szeptember hónapokra minden további rendelkezés beírása nélkül kiutaltatja.

Eljegyzés. Fischer Andor és Katz Aranka jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

A teológiai fakultás fegyelmi ügye. Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint közöljük, hogy a tanácskormányának a debreceni tudományegyetem teológiai kara által történt üdvözlése tárgyában iteletről ez időszerint szó sem lehet és amit erről az ügyről egyes lapok közöltek, az pusztán bizonyos körök kívánságainak felelhet meg. Annak idején gondoskodni fogunk az ügy aktaszerű ismertetéséről, hogy a közvélemény teljes tájékoztatást nyerjen az egész kérdésről. Azt már is megállapíthatjuk, hogy itt a kar együttes tényszerű van szó éppen úgy, mint mindazoknál a testületeknél történt, melyek az akkori nyomás alatt hasonló üdvözlést küldtek el.

Gömbös Gyula és Beniczky Ödön afférje. Budapesti tudósítónk jelenti: Két héttel ezelőtt történt, hogy a nemzetgyűlésen Szilágyi Lajos interpellációja alkalmából Gömbös Gyula és Beniczky Ödön képviselők összeszóllalkoztak. Az ügynek lovagias folytatása lett és a segéd- a kérdést katonai becsületügyi bíróság elé vitték amely dönteni fog a lovagias ügyben.

Az Augusztus-szanatórium igazgatójának rágalalmazási pöre. Néhány hónappal ezelőtt Széll Kálmán dr. városi kerületi orvos a főispánhoz beadványt intézett, amelyet Geszti József dr., az Augusztus-szanatórium igazgató-főorvosa, sértőnek talált magára nézve és Széll dr. ellen rágalalmazás miatt feljelentést tett. A debreczeni kir. járásbírósa a napokban tárgyalta ezt az ügyet. A bíróság bűnösnek mondta ki Széll Kálmán dr-t rágalmazás vétségében és ezért 200 korona fő- és 100 korona mellékbüntetésre ítélte. Széll dr. felmentésért, a főmaggánváltó képviselője sulyosbírástért fölbezzelt.

A tűzifa-kérdés. A városi tanács mai ülésén szóba került a tűzifaellátás kérdése. A város erdőségéből az összes szükségleteknek alig 25—30 százaléka kerül ki és miután a város első-sorban a saját szükségletét kívül az iskolákat, a közintézeteket látja el tűzifával, alig 5000 öl jut majd eladásra.

Házasság. Stern Sárka és Révész Jenő szeptember hó 1-én délután 3 órakor Széchenyi-utca 31. sz. alatt tartandó esküvőjükre rokonait és jó ismerőseiket ez uton hívják meg.

Az Est megvette a Pesti Naplót. Mint budapesti tudósítónk jelenti, Az Est lapkiadó részvénytársaság megvásárolta a Pesti Napló részvényeinek többségét s ezzel magához váltotta a régi lap kiadásának minden jogát. A Pesti Napló szeptember 1-től kezdve már az új kiadó cégjegyzésével jelenik meg.

Városi zeneiskolai beiratások. A városi zenedében a beiratások szeptember hó 1-től 15-ig d. e. 10—1-ig tartanak meg. Az előadások szeptember 16-án kezdődnek. Tan-zsakk: Zingora, hegedű, ének, gordonka, orgona, összhangzattan, szavaltat, zenetörténet, kamarazene, kar-ének, zenekar és magyar zene. Bővebb felvilágosítást a zenede igazgatója ad. (Vár u. 1. sz.)

A budapesti tőzsde. Érték-papírok árfolyamai: Magyar hitel 1678—702, Osztrák hitel 900—25, Jelzálogbank 480—85, Leszámitoló 788—83, Hazai bank 680—85, Hermes 455—48, Angol-magyar 870—80, Beocsini 4300, Salgó 6150—275, Ganz-Danub. 15950—750, Rima 3250—300, Brassói 3850—800, Hazai faterm. 5650—550, Nasici 12650—550, Országos faterm. 2250—160, Papír 2500, Cukor 11000—11200, Östermelő 1015—45, Gummi 2870—3000, Telefon 1600—580, Adria 13050—75, Atlantica 5350—200, Köz-ut 1415—25, Déli vasút 770—98, Állam-vasút 3450, Trust 1310—25.

Idegen valuták: Napoleon 780—795, Font 840, Dollár 233—237, Francia frank 1640—1660, Márka 494—498—50, Lira 1160—1145, Romanov 325—319, Sokol 392—97.

Uj tüzhelyek kaphatók, tüzhely javításokat elvállal Fekete Lajos lakatos mester, Piac-utca 66.

Iskolaruhákra, fűzők, szövetek olcsó árban kaphatók Feldheim Testvérek posztóruházában Király-utca 4. Ugyanott nagyválaszték angol férfi és női felöltőkben.

Goldstein Pirooska varró iskolájában (Szent Anna 32.) ismét megkezdődik a tanítás. Beiratkozások naponta.

Iskolás fiúknak sportsapkák, ingek és puha gallérok legolcsóbban beszerezhetők Frank Imre kalapüzletében, Piac-u. 43.

Iskolai cipők, fiú és leányka Lindenfeldnél, Kossuth-utca 4.

A n. é. hölgyközönség szíves tudomására hozzuk, hogy velour és filéz-kalapok átfarmálásához a legújabb model-formák már megérkeztek. Női kalapok átfarmálása, tisztítása és vasalása 8 nap alatt Kalapüzem, Piac-utca 9. szám alatt.

Tankönyvelt ajánlatos már most előjegyezletni Gárdos könyvesboltjában püspöki palota.

Értékek őrzésére kézi vas-pénzszekrények (Wertheim vaskaszták) különféle nagyságban kaphatók: ifj. Losonczy János cégnél József királyi herceg-utca 16. szám.

Legrosszabb nyakkendőit ujjalalkítják Kolosné nyakkendő-teremben, Rákóczi-utca 23.

Eladó hencsertakarók, szalon-szőnyegek, bőrfotelek, diványok, hencserék, lőszőr, afrikamatracok, Schöberli ágy Szántó kárpitosnál Hatvan- és Zugó-utca sarok.

Vilamos szakmába vágó leg-komplikáltabb munkákat készít és javít Földvári elektrotechnikai gyára Széchenyi-utca 55. Telefon szám 168.

Legfinomabb gypjuszövetek Kupfer és társánál Kistemplom-bazár.

Koros Sándor ujonnan átalakított uri és egyenruha divatüzlete, Piac-utca 69. Nagy raktár divatszövetekben és az összes katonai felszerelésekben.

Női és gyermek harisnyák óriási választékban, meglepő olcsó árakon. Tisztviselőknak aréngedmény. Lantos-áruházban, Csapó-utca 41.

200.000-nél több menekültől kell gondoskodni. Minden fillér áldás. Vegyetek menekült-bélyeget!

Megérkeztek a legújabb bécsi modellek, velour és filéz-kalapok alakításához. **FRICZI-kalapszalomban** Városházával szemben.

SZÍNHÁZ.

Ifjúsági oktató előadások az Apollóban. Szeptember 4-én szombaton kezdődnek 1-től 5-ig és 5—6-ig lesz az első előadás. A műsor úgy van összeállítva, hogy az ne csak a tanuló ifjúságot, de a felnőtteket is érdekelje.

Ch. Perceel Carola a tánctanítást szeptember 11-én kezdi meg; külön csoportok kezdők és haladók részére. Beiratkozni lehet az Uránia pénztárnál.

Tizennegyedik II. (Rejtelmess házasság), írta Falk Richard — főszereplők Lóth Ilia és Petrovich Szevetszlav. Ezt a gyönyörű Star-filmel nagy tetszéssel fogadta a közönség, bemutatja még ma és holnap az Uránia. Jegyelővétel. Előadások 6 és 8 órakor.

Cinabar, nagy amerikai cow-boy történet négy fejezetben és 22 felvonásban „Van de nincse” ez a címe az első résznek. William Duncan és Carola Holloway alakítják a darab főszerepét elragadó színészi készséggel és felülmúlhatlan artista ügyességgel. Bemutatja az Apolló, előadások 6 és 8 órakor. Jegyelővétel.

Vegyetek menekült bélyegeket!!

Papirlemez vágógépet keres megvételre **Feuerman Bernát** bóröndös, Debreczen, Piac-utca 44.

Földesi és Tsa
papíráruk és trószerek
nagyraktára Debreczen,
CSAPÓ-U. 16., az udvarban.
Érvényes 8 napig. Érvényes 8 napig

Árjegyzék:

Csomagoló papírok	barna patent kg	35—
	telér superior kg	48—
Makulatura papírszak kg	kalapcsomagoló rizsma	317—
Cigaretta hővelyek	Pax per Mille	52—
	Janina	53—
	Gavallér	50—
	Waldes	60—
	Tabu	60—
	Riz-Abadie	65—

Trónok nagyodja . . . K 91—600-ig
Tollhegyek nagyodja „ 70—180-ig
Palatábla drb-ként „ 1250.

Állandóan nagy raktár mindenféle papírárukban és trószerekben
Club-Special cigarettapapír per dob. 195—

Körülbelül 6000 transportkanna
erős cinezett vasdobogból körülbelül 35 liter irtartalommal, mindenféle sűrű folyékony áru mint például méz, zsír, festék stb. részére, továbbá

1 waggon hőedényfűzők
többféle nagyságban ab Budapest, azonnal szállítható.

Löw Adolf és Fia
vas- és hűdógépgyár, BUDAPEST VII Rákóczi-ut 32. Telefon József 116-08.

Mész friss darabos elsőrendű minőségben kapható kisebb-nagyobb tételekben és waggonként

Weisz Salamonnál Debreczen,
Bocshay-tér 2. Demkével szemben.

Hordó- és famegmunkáló üzem
PAULO LAJOS
Pesti-utca 2. szám.
Javitások pontosan eszközöltetnek.

Modernül berendezett szücs műhelyemben
javítások és alakítások jutányos árban elfogadhatnak.

ADLER szücsmester
Széchenyi-utca 40.

Veszünk
babot kölest és mákot a legjobb napiárban

GRÜNBERGER és GLÜCK
fűszer- és gyarmatáru nagykereskedők.

Cipők legjobb minőségben készen és méret után olcsón beszerezhetők. **Grünwald-cipőüzem** Sas-utca 4., Kölcsonsegélyző-épület.

Női és férfi kalapok
ujjalakítása 8 nap alatt
Piac-utca 9. sz.

Városi és állami tisztviselők
előnyában részesülnek.

BUDAPEST
KLEIN ÉS KRANZ
SZÁLLITMÁNYOZÓK
VI. GRÓF ZICHY JENŐ-U. 19.
TEHERÁRUK
GYORSÁRUK
EXPRESSÁRUK
szállítása.

A Debreceni Vasbutorgyár
Részvénytársaság gyártmányai:
Ágybetétek
fakerettel, vasráccsal K 300—
Matracpárnák
erős papírvászonból fagyapottal
kárpítozva, ágyankint 3 párna
K 250—450-ig.
Kovácsolt vascsőágyak
fehérre zománcozva és min-
dennemű vasbutorok gyári ár-
ban beszerezhetők helyi és
vidéken, vas- és butorkereskedő
cégeknel.

Templomgyertya
Mosószóda 128-130%
Kocsikenőcs
Terpentin
Festékárú
és mindennemű fűszer- és
gyarmatárú beszerezhető

Adorján Jenő és Tsa
fűszer-, gyarmat- és rövidárú nagykereskedő
cégnél, Piac-u. 83. sz. az udvarban.

A szépség
című kozmetikai rö-
piratot hölgyeknek tel-
jesen díjtalanul meg-
küldjük. :: Irjon a
„HUNNIA“
gyógyszertár kozmetikai la-
boratoriumának, Budapest
IX. ker. Ráday-u. 12. sz.

Uj lisztkönyvekre
előjegyzést
:: elfogadok ::
Kupfer Ignácz
liszt- és fűszernagykereskedő
Bádogos-utca 2. szám.

Eladó szabadkézből Szob-
bosi-ut 11/a. számú lakoház
telekkel. Érdeklők irjanak dr.
Vas Imre ügyvédnek, BUDA-
PEST, Futó-utca 10.

Faszén
száraz, darabos
:: állandóan kapható ::
GRÜNFELDNÉL, Csapó u. 16.

Közalkalmazottak
menekültek, rokkantak
vászon, sefir, karton
és egyéb ruházati cik-
kek beszerzésénél kü-
lön árendményben
részesülnek a
**MARADÉK-
ÁRUHÁZBAN**
CSAPÓ-UTCA 26. SZÁM.

WEISZ
fest, tisztít
mindennemű ruhaneműt gyorsan
és pontosan Arany János-u. 9.
Gyász esetén 24 óra alatt.

Úri hölgyek figyelmébe!
Női paletákat
mérték után készit
SZTEPANOV J.
Hatvan-utca 11.

Azonnali szállításra
FIXIRNÁTRON, SALALKALI
ólomcukor, búkkakártya, orange
sellak, hordótételekben
SALÉTROMSAV,
kén-sav, só-sav és zaponlakk ballon-
télételekben, valamint az összes vegy-
szeti nyersanyagok a legolcsóbb im-
portéri áron kaphatók.
CELLOFIX-TECHNIKA
BUDAPEST VII., Damjanich-u. 28 b.
Sürgőnyei: CELLULOR Budapest.

Mákot, kölest
minden mennyiségben
veszünk
Gyémánt Géza és Tsa
fűszernagykereskedők
Piac-utca 58. sz.

Tankönyvek
az előirt legújabb kiadásokban
az összes tanintézetek számára
kaphatók
HEGEDÜS és SÁNDOR
irodalmi és nyomdai r.-t. könyv-
- és papírkereskedésében
Mau nem felolő tankönyveket ho-
-ll csoroljuk vagy visszavesszük !!
Rajztömbök, körzők, vonal-
zók, fűzetek, valamint min-
denféle író- és rajzszerek
a legelőnyösebb napi áron
szerezhetők be.
**Vidéki rendelések pon-
tosan eszközöltek !!**
Telefon 54. Telefon 54.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 10 korona, minden további szó
1 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 15—, minden további szó K 150
Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

VÉTEL.
Aranyat,
ezüstöt, briliánsokat leg-
magasabb árban vesznek
Schiffmann ékszerész,
Piac-utca 67.

Elsőrendű tűzfűt
nagyobb mennyiségben
veszünk. Árajánlatot kér-
jük lapunk kiadóhivata-
lába beadni.

Ócska ólnot
tisztított állapotban bár-
mily mennyiségben (10
kgtól) veszünk. — Cím a
kiadóban.

4 szobás
családi házat megvételre
keresek. Közvetítőt díja-
zok. Cím a kiadóhivatal-
ban.

ELADÁS.
Mérték
szerinti kész ruhák leg-
olcsóbban beszerezhetők
Moskovits, Hatvan-u. 5.

Eladó
uj és használt butorok a
legszebb kivitelű a leg-
olcsóbbig. József királyi
herceg-utca 20.

Mindenféle
uj és használt butorok
legolcsóbban beszerezhe-
tők Piac-utca 37. (Kis-
templombazár.)

Akácfaforrás
aprítva beszerezhető
Unió tűzifa részvénytár-
saságnál, Ispótlály-telep 1.

Szörme bőrök
prémezésre valódi fe-
keté róka bőrök. Per-
zsia bőr férfi sapkák
olcsón eladotnak Fűvés-
kert-utca 22. középső
épület.

Debreceni
első féregmentes használt
butorok nagy raktára
Csapó-utca 17.

Tiszta
egész ives makulatura
papír (ujság) kapható
lapunk nyomdájában.

Egy
kítűnő zongora és egy
íróasztal eladó Csapó-u.
35. balra az udvarban.

21 soros
jókabban levő vetőgép
jutányos áron eladó Cím
a kiadóhivatalban.

**Ujabban
érkeztek**
mindenféle ruházati
cikk, u. m. kítűnő
barisnyák, harisva-
kötők, tartós iskolai
és Baby-cipők, gyö-
nyörű Yambók min-
den színben, szövét-
sapkák, ruhák, fe-
kete klottkötények,
hajszallagok, ujjas-
trikók, ószi szette-
rek, gyermek fehér-
neműk. Mérsékelt árak.
D. HEGEDÜSNÉ

**Gyermek-
divatházában**
Simonffy-u. 2. sz.

**Iskolaruhák és ka-
bátkák készítését**
megrendelésre mérték
után, saját anyagból,
olcsó árban vállaljuk.

Eladók:
egy férfi zakett, egy ki-
járt szett hegedű, egy fi-
nom kivitelű vonó, egy
nikkelezett összerakható
kottaállvány, egy arany
nyakkendőtű, egy női
drapp grenadin ruha,
egy női felöltő és egy
színházi női gyöngyház
láteső Rákóczi-utca 28.
keresztépület.

Férfi ruhák
jókabban levők eladók
Miklós-u. 37. Herczegné.

Eladó
2 nagy Meidlinger-kályha tel-
jesen jókaban. Alkalmos
gyári, pénzüntéti, vendéglői vagy más nagyobb
helyiség fűtésére. Fűthető
fával vagy szénnel. Megte-
kinthető a kiadóban.

KERESLET.

Jó
munkás varróleány fel-
vétetik Piac-utca 71. ke-
resztépület.

Fiatal
fűszerkereskedő segéd
azonnali belépésre felvé-
tetik. Cím a kiadóban.

Különbejárati
butorozott szobát ker-
sek. Cím Aczél-könyv-
kereskedés.

Azonnali
belépésre izr. okleveles
tanítónőt keresek. Perfekt
német előnyben részesül.
Cím a kiadóban.

Első debreceni
butorokból való poloska-
írtás nagy vállalata Csapó-
utca 17.

Magántisztviselő
olyan mellék munkát vál-
lalna, melyet szabad ide-
jében a lakásán elvégez-
hetne. Szíves ajánlatot
kér a kiadóba beadni.
«Intelligens» jellegre.

VEGYES.

Izletes
kóser koszt kapható bent-
étkezésre és kihordásra.
Ugyanott tanuló gyere-
kek teljes ellátást kapha-
tának Piac-u. 71. ke-
resztépület.

Teljes ellátást
kaphat izraelita uri csa-
ládnl iskolába járó uri
leány. — Cím a kiadó-
hivatalban.

Gombos Sándor
épület- és butorasztalos
templomberendezés, ma-
lomberendezés és bolt-
berendezési nagy vállala-
ta, Csapó-utca 17.

Teljes ellátásra
beleértve a gyermekek
tanulására való felügye-
letét, 1—2 alóbb osz-
tályba járó tanulót rész-
ben természetbeli járán-
dóságokért ellátással elő-
kelő család. Cím a kiadó-
hivatalban.

Uri papi család
teljes ellátásra felvesz
1—2 kisebb iskolai növen-
deket. Hatvan-utca 1. 1.
em. 8. sz.

Kettő érettségizett
intelligens és ambiciózus
fiatalember vegyipari ke-
reskedelmi vállalatba a
vegyészmérnök mellé
gyakornoknak felvétetik.
Cím a kiadóhivatalban.

Elcsereplém
csinos egy szobás laká-
sodat két szobással
Bercsényi-utca 20.

Gyermekeket
az iskolaidény kezdetével
(ritualis kosztolásra) vál-
lalok teljes ellátásra. Leg-
jobb gondozást biztosít-
tok. Herczegné, Miklós-
utca 37.

Cigarettabüvelyek és papírok
bármely minőségben és mennyiségben
kaphatók
FRANKL REZSŐ Budapest, VI., Rajós-u. 20.
Kérjen mintázott árajánlatot !!

Bélyegzőgyár
és vésőintézet
PAULO I.
Telefon: 13-65.

Felolős szerkesztő:
Dr. HEGEDÜS LORÁNT.
Kiadó:
HEGEDÜS ÉS SÁNDOR
irodalmi és nyomdai részv.-társ.

Valódi békebeli német
Anylin-festékek
a leggyorsabban és legszebben a
„KÖZPONTI“
vegylisztító és kelmefestő intézet
Varga-utca 1.
FEST bármilyen férfi
és női kelmét.

Saját készítményű
cipők nagyban és
kicsinyben
mérték után, valamint raktáron állan-
dóan legjutányosabban beszerezhetők
Klein Salamon
cipőüzemében,
Hatvan-utca 16. szám.

Nyomatott Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvnyomdájában, Piac-utca 49.